

News and Progress 2000

Nýtt innan vísindi í 2000

PhD-theses / Ársins doktarar 2000

Jan Arge Jacobsen

Doktararitgerð um laksakanningar norðan fyri Føroyar

Í mai 2000 vardi hann doktararitgerð við Universitetið í Bergen við heitinum "Aspects of the marine ecology of Atlantic salmon (*Salmo salar* L.)".

Laksakanningar norðan fyri Føroyar

Havøkið norðan fyri Føroyar er týðningarmikið føði- og uppvakstrarøki hjá laksi, tá ið hann er farin úr ánum út á hav. Laksakanningarnar høvdu sum endamál at læra meir um leiklutin hjá laksi í hesi vistfrøðiligu skipan.

Kannað var, hvaðani laksurin stavar, ið gongur á beiti norðanfyri í vetrarhálvuni. Alilaksur, ið onkursvegna er sloppin úr alibrúnum, er at finna millum villa laksin í sjónum. Kannað var, hvussu hesin laksur klárar seg millum villa laksin á víðum havi – ferðast hann, og etur hann á sama hátt sum hin villi laksurin?

Laksalús er eisini at finna á laksi á opnum havi. Kannað var, um alilaksurin er meira fongdur við lús enn villi laksurin.

Abstract

The thesis focuses on the oceanic life-history of Atlantic salmon (*Salmo salar* L.) in the Northeast Atlantic Ocean. The main aims were to study the spatial and temporal stock structure of salmon, their feeding habits in the high seas, and possible interactions of escaped farmed salmon with wild salmon. The productive frontal areas north of the Faroe Islands and in the Norwegian Sea are important feeding grounds for salmon, and a fishery for salmon has developed in these areas. The fish was sampled by floating long-lines during autumn (November–December) and winter (January–March), and a total of about 25,000 salmon have been examined during this study.

Salmon that had escaped from fish farms were found intermingled with wild salmon in the high seas. The proportion of escaped fish in the fishery was low until 1988, when it increased and reached a peak around 1990 and decreased again in recent years. It is concluded that if farmed components in

Samandráttur

Í ritgerðini verða úrslit frá kanningunum av laksi (*Salmo salar* L.), ið gongur á beiti norðan fyri Føroyar, viðgjørd. Meginparturin av tilfarinum stavar frá royndarfiskiskapi við Hvítakletti og Polarlaksi í tíðarskeiðinum 1992/93–1994/95, og ein minni partur frá dagbókum, veiðitølum og roðslusýnum, ið eru savnað inn frá laksafiskiskapinum síðani 1980. Kanningarnar eru gjørdar á teimum vanligu laksaleiðunum norðanfyri. Millum annað eru 3855 magar kannaðir, og aðrir 5448 laksar merktir og sleptir útaftur. Á vetri 1994/95 vórðu 128 laksar kannaðir fyri laksalús, og roðslusýni kannað av 2350 laksum.

Laksur úr flestu londunum kring Norðuratlantshavið eru at finna í føroyskum sjóðki frá november til mai mánað. Úrslitini vísa, at ein lítil helmingur (40%) av laksinum norðanfyri stavar frá Noregi, 20% frá Skotlandi, út við 20% frá Russlandi og 6% frá Írlandi. Úr Danmark, Kanada, Englandi, Svøríki, Spania og Íslandi eru nøgdirnar minni. Samansetingin í føroyskum sjógvi broytist við árstíðunum, til dømis er lutfalsliga meira av laksi úr sunnara parti av útbreiðsluøkinum hjá okkum um heystið (november–desember) enn um veturin (januar–apríl), tá ið mest er av norskum og russiskum laksi.

Kanningarnar vísa, at stórar nøgdir av rýmdum alilaksi eru at finna í okkara sjóðki. Lutfallið av alilaksi í laksafiskiskapinum var lítið (<5%) fram til 1989, tá ið nøgðin vaks, og í 1990 var mett út frá roðslusýnum, at umleið 40% av veiðuni var rýmdur alilaksur. Seinnu árin er lutfallið minkað til umleið 25%. Úrslitini av merk-

catches are not accounted for, catches of wild salmon will be overestimated resulting in erroneous assessment of wild salmon.

Fish originating from the entire salmon distribution area may occur at Faroes in parts of their sea phase. Most of the tagged wild salmon were recaptured in Norway, but significant number of returns were observed in Scotland and Russia as well. The contributions of salmon originating from other countries around the Northeast Atlantic and Canada were low. Most of the fish farm escapees originate from Norwegian fish farms. It is suggested that significant proportions of the salmon caught in the Faroes area during autumn originate from southern European countries and that fish from northern regions appear to be more abundant in the winter. Recaptures in the Faroese fishery during autumn and winter of salmon tagged as smolts in different countries support this.

The salmon fed mainly on hyperiid amphipods, euphausiids, shrimps, lanternfishes, pearlsides and barracudinas, and less on larger pelagic fish and squid. However, they tend to select larger prey and prefer fish to crustaceans, if available. Escaped farmed salmon were feeding and growing as efficiently as wild salmon in the sea, indicating that those fish that survived until capture were completely adapted to feed in the marine environment. It is still an open question whether food is a limiting factor for growth and survival in the sea. However, the wide variety of food in different areas and periods suggests that salmon abundance is unlikely to be very sensitive to an-

ingunum vísa eisini, at meginparturin av rýmda alilaksinum stavar frá norskum alibrúkum. Tá ið metingar verða gjørdar av nøgdini av villum laks, er neyðugt at taka hædd fyri nøgdini av alilaksi, áðrenn útrokningar verða gjørdar.

Magakanningarnar vístu, at krabbadjór, serliga amfipodir av slagnum *Themisto* spp., krill (*Euphausiidae*), eins og sokallaði mesopelagisk fiskasløg (prikkaðfiskar, lakstobis og lakssild) hava stóran týðning fyri vøkstur av laks í sjónum. Bert fáir laksar høvdu etið annan fisk, so sum sild, svartkjaft ella makrel. Magakanningarnar vístu eisini, at alilaksurin hevur somu mongd og sama slag av føði í maganum sum tann villi laksurin.

Kanningarnar vístu eisini, at laksur verður smittaður við laksalús (*Lepeophtheirus salmonis*) úti á opnum havi. Tann rýmdi alilaksurin sær út til at vera fongdur við fleiri lúsum enn tann villi laksurin. Hesar hevur hann helst fingið á seg, áðrenn hann fór út frá landi og út á hav.

nual changes in the availability of any particular prey.

The sea lice (*Lepeophtheirus salmonis*) were found to infest salmon in the open ocean. Practically all fish were infested with on average 30 lice per salmon. Most lice were adult ovigerous females. Escaped farmed salmon had significantly higher load of lice than wild salmon.

Malan Marnersdóttir

Hvør av øðrum. Samanseting, frásøgn og millumtekstleiki í føroyskari skaldsøgu eftir 1970. (One from another. Composition, narration and intertextuality in the Faroese novel after 1970).

Annales societatis scientiarum Færoensis, Supplementum XXVII. Dr.phil. thesis accepted at Århus University December 1st, 2000.

Samanfatan

Tey hálfvems árin skaldsøgur hava verið skrivaðar í Føroyum, hava tær flutt seg frá at vera myndug uttansøgulig frásøgn við heldur fastari ella ongari fokalisering til at vera innansøgulig frásøgn við skiftandi innanfokalisering. Samstundis er søgugongdin í mongum førum pettað sundur ella beint fram fyribeind.

Í mun til aðrar skaldsøgur, sum eru komnar út eftir 1970, skara tær átta framúr, sum eru viðgjørðar í hesi ritgerð, tí listfrøðilig mál hava eina serliga støðu í teimum. Nakrar av teimum umrøða og viðgera beinleiðis skaldsøguskriving og listarlaga virksemið. Tær eru *Frænir eitur ormurin*, *Tårnet ved verdens ende*, *Lívsins summar*, *Á ferð inn í eina óendaliga søgu* og *Undir suðurstjørnum*. Í ...*hvørt við sínar náðir* er listfrøðiliga temað ikki líka frammarlaga sum í hinum, men er kortini við. Aðrar eru so tilvitaðar um sína egnu listfrøði, at málburðurin í sjálvum sær er fyri ein stóran part tað, sum um ræður. Tær eru *Á Suðurlandið* og *Rúm*. Men søga, søgugongd finst í øllum skaldsøgum, hóast hon í mongum førum ikki hevur tann heildarskapandi dæmin, sum hon hevur í eldri skaldsøgum. Í *Frænir eitur ormurin* eru beinleiðis fleiri søgugongdir, ein episk og ein metaskaldslig, tann episka er harafturat hypertekstlig.

Summary

The ninety years during which novels have been written in the Faroes, they have changed from being authoritative heterodiegetic narrative with a rather fixed or no focalization to being homodiegetic narrative with variable focalization. At the same time the plot has been dismantled or in many cases simply disposed of. Compared to other novels published after 1970 the eight discussed in this thesis break away because aesthetic aspects assume a prominent place in them. Some of them describe and discuss novel writing and artistic activity in a direct manner. They are *Frænir eitur ormurin* and *Á ferð inn í eina óendaliga søgu* by Jens Pauli Heinesen, *Tårnet ved verdens ende* by William Heinesen, *Lívsins summar* by Oddvør Johansen, and *Undir suðurstjørnum* by Gunnar Hoydal. In ...*hvørt við sínar náðir* by D. P. Danielsen the aesthetic theme is not as prominent as in the others, but it is still present. Others are so conscious of their own aesthetics that the language itself is largely what is important. They are *Á Suðurlandið* by K. O. Viderø and *Rúm* by Carl Jóhan Jensen. But story, plot is to be found in all the novels although in many cases it doesn't have the unifying character of older novels. In *Frænir eitur ormurin*

Hon brúkar eitt gamalt epískt motiv, men roynir seg afturfyri við øðrvísi frásagnarsniðum. Hon heldur seg nærri vanliga býtinum millum fyrsta- og triðjapersónsfrásøgn og blandar ikki diskursarnar saman sum listafólkaskaldsøgan hjá Jens Paula Heinesen. Harafturat er ein sálarfrøðilig “case study” skoytt uppí, sum ger eina sálarfrøðiliga teori til millumtekst.

Tårnet ved verdens ende sigur tvær søgur, eina um høvundin sum smádrong og eina um høvundin, meðan hann skrivur bókina. *Á ferð inn í eina óendaliga søgu* er við atlit at søgugongd sera traditionell, hon leggur fyri við byrjanini og heldur fram til endan í høvuðsheitum í beinum tíðarrað, men øll søgan snýr seg um at koma fram at skrivningini – um at fáa sett á tað avgerandi høvuðsverkið. Formliga sleppir *Á ferð inn í eina óendaliga søgu* traditionellum frásagnarhátti, sum lítur á, at sálarfrøðilig sannlíkindi hava ein týðandi leiklut, og setur í staðin saman innan- og uttansøguligt frásøgufólk, skiftandi innanfokalisering hvørt um annað og saman.

Lívsins summar lýsir eitt barn í avmarkaða tíð og hevur tí lutvíst sama slag av søgugongd sum *Tårnet ved verdens ende*. Men í *Lívsins sumri* stendur listfrøðiliga evnið ikki á sama hátt í miðdeplinum, tí at tilkomna, skrivandi listafólkið er ikki hjástatt í søgugongdini sum í skaldsøguni hjá Williami Heinesen. *Lívsins summar* er einasta skaldsøgan, sum viðger spurningin, um konufólk kunnu vera listafólk.

... *hvørt við sínar náðir* er vanligasta skaldsøgan í úrvalinum, men hon er listfrøðiliga áhugaverd, tí at hon setur kvæðayrkingini fyrst í 19. øld ein nútíðarligan

there are actually several stories, one epic and one metapoetical, in addition the epic one is hypertextual. It applies an old epic motif, but experiments with different narrative techniques. It sticks closer to the traditional division between first and third person narrative and does not mix the discourses as does the artist novel by Jens Pauli Heinesen. Furthermore a psychological “case study” is added making a psychological theory the intertext.

Tårnet ved verdens ende tells two stories, one about the author as a little boy and one about the author while writing the book. *Á ferð inn í eina óendaliga søgu* is – as regards the story – very traditional, it begins with the beginning and continues till the end, mostly chronologically, but the whole story deals with how the protagonist can put pen to the decisive opus. Formally *Á ferð inn í eina óendaliga søgu* abandons traditional narrative technique dependant on the important role played by psychological probability, replacing it with a combination of homodiegetic and heterodiegetic narrating instance and shifting internal focalization. *Lívsins summar* characterizes a child during a limited timespan thus partly having the same kind of plot as *Tårnet ved verdens ende*. But in *Lívsins summar* the aesthetic aspect is not central in the same way because the adult writing artist is not present in the story as in William Heinesen’s novel. *Lívsins summar* is the only novel to deal with the question whether women can be artists. ...*hvørt við sínar náðir* is the most traditional novel in the selection, but it is aesthetically

spurning gjøgnum stavsetingina í kvæðasitatum. Hesin áhugin fyri málburðinum og stavsetingini eyðkennir somuleiðis *Á Suðurlandið* og *Rúm*. *Á Suðurlandið* er ein umskapað ella avskapað fiskimannaskaldsøga í mun til *Fastatøkur*, *Fiskimenn* og *Kasta*, og hon er ein listfrøðilig roynd, sum sameinir eina endurføðingarsøgu og eina málsliga avnoktan, av tí at bókin er skrivað í eini serligari kotu. Í *Rúm* er søgugongdin fyrirbeind sum heildarskapandi partur, í staðin eru tíðin, tíðarbilið tá søgupersónanir eru lýstir, og málburðurin tað, sum skapar eina heild. Málburðurin er ikki víðgongdur á sama hátt sum í *Á Suðurlandið*, *Rúm* brúkar vanligu kotuna, men strembar eftir at røkka útjaðarunum ella teimum minni brúktu, heldur óslitnu teknunum, samstundis sum hon ikki firir fyri nýggjyrðum. Inni í øllum teimum innantanna røddunum, sum eru til skjals í tekstunum, og inni í paratekstligu girðingini í *Rúm* eru søgur, lívssøgurnar hjá tveimum av søgupersónunum og anekdotiskir partar av lívssøggunum hjá øðrum søgupersónum. Søgugongdin er har, men hon hevur aðrar uppgávur enn áður. Har ið fasta fokaliseringin saman við søgugongdini avmarka og skapa traditionellu skaldsøguna, har skapa fleirraddaða frásøgnin, serstaki málburðurin og fragmentariska søgugongdin ta nýggju skaldsøguna. *Undir suðurstjørnum* orðar beinleiðis eina listfrøðiliga skrá, sum sigur, at søgugongdin er avbygd, og tað hevur í mongum førum ivaleyst ta avleiðing, at lesarin kýtir seg fyri at greiða gongdina. Tá koma systratekstligu viðurskiftini millum skaldsøguna og bæði eina stuttsøgu hjá høvundinum sjálvum og hjá undangongu-

interesting because through the spelling in the ballad quotes, it poses a modern question to the ballad writing of the early 19th century. This interest in the use of language and spelling is also characteristic of *Á Suðurlandið* and *Rúm*. *Á Suðurlandið* is a transformed or deconstructed fisherman's novel compared to *Fastatøkur* by Heðin Brú, *Fiskimenn* by Martin Joensen and *Kasta* by Steinbjørn B. Jacobsen, and it is an aesthetic experiment uniting a story of rebirth and linguistic denial because the book has been written in a special code. In *Rúm* the plot has been abandoned as unifying aspect, instead time, the space of time when the characters are described, and the use of language are the aspects which create a whole. There is no radical Faroese usage as in *Á Suðurlandið*, *Rúm* applies the normal code, but aims to reach the outskirts of language or the rather less used and less hackneyed signs, at the same time as it does not hesitate to use neologisms. Inside all the inner voices present in the texts and inside the paratextual enclosure in *Rúm* there are stories, the life stories of two of the characters and anecdote parts of the life stories of other characters. The plot is there, but with other objectives than earlier. As a fixed focalization together with plot define and create the traditional novel, the new novel is created by the multivoiced narrative, the special use of language and a fragmented plot. *Undir suðurstjørnum* expresses an aesthetic agenda directly stating that the plot is deconstructed no doubt in many cases leading to the reader making efforts to decipher the plot. That is

skaldinum væl við. At frásøgnin í *Undir suðurstjörnum* er fleirraddað, og at fokalisingin skiftir á óvæntaðan hátt ger skaldsøguna til eitt sjáldsama væl gjøgnumarbeitt listaverk.

Spurningurin um tað er eitt ávíst samband millum, hvussu frásagnarlaga traditionell ein skaldsøga er, og hvussu nógv hon dúvar upp á aðrar undanfarnar tekstir, tykist vera soleiðis háttáður, at tær mest traditionellu skaldsøgurnar – *Lívsins summar* og ...*hvørt við sínar náðir* – sita aðrar tekstir sum próvskjøl. Sitat og tilsipingar eru prógv úr uttanveruleikanum fyri, at tað, sum skaldsøgan lýsir, hevur støði í veruleikanum. Á henda hátt innlimar skaldsøgan uttanveruleikan í skaldsliga umhvørvið. Á *Suðurlandið* brúkar sitat, serliga sálmasitat á donskum, sum leiðarmotiv, og hjá lesaranum eru tey málslig hvíldarpláss, tí har er kotan kendari enn í restini av tekstinum. Hinar fimm skaldsøgurnar sipa til og sita undangonguyrkjarar lutvíst av virðing, men eins nógv fyri at leggja sjógv millum seg og teir.

Millumtekstliga snýr uppgerðin ella mislesturin í *Lívsins sumri* seg um viðurskifti við tekstslagið, uppvakstrarsøga hjá komandi listafólki, sum *Lívsins summar* hoyrir til. Hon hevur barnið til høvuðspersón í framhaldi av tradítiónini frá Proust og frameftir, og hon er framhald av konufólka-skaldunum Camilla Collett, Amalia Skram, Tove Ditlevsen, m.a. *Barndommens gade*.

Allar skaldsøgurnar eru margfaldar. Har umskarast sitat og tilsipingar úr føroyskum og øðrum bókmentum. Útlenskar bókmentir gera mest vart við seg í *Rúm* og *Undir suður stjörnum*. Í hesum báðum og Á

when the sistertextual relation between the novel and a short story by the author as well as by the predecessor author become useful. The fact that the story in *Undir suðurstjörnum* is multivoiced and the focalization changes unexpectedly makes the novel a singularly well written work of art.

The question whether there is a certain connection between the degree to which a novel is traditional as to narration and how much it depends on other older texts seems to be like this : the most traditional novels, *Lívsins summar* and ... *hvørt við sínar náðir* – quote other texts as documents of evidence. Quotations and allusions are evidence from external reality that whatever the novel describes is based on reality. In this manner the novel incorporates the external reality into the poetic environment. Á *Suðurlandið* applies quotations, particularly quotations from Danish hymns as leitmotifs, and for the reader they serve as resting places because their code is better known than the code in the rest of the text. The other five novels allude to and quote predecessor authors partly out of respect but as much to distance themselves from them. Intertextually the clash or the misreading in *Lívsins summar* is about the novel genre “the growing up of a future artist” which *Lívsins summar* belongs to. It features the child as main character in continuation of the Proust tradition, and it is a continuation of the female authors Camilla Collet, Amalie Skram, Tove Ditlevsen, for example *Barndommens gade*. All the novels are many stringed.

ferð inn í eina óendaliga sögu, sum gera upp við undangongu skaldskap og mislesa hann, er greitt, at serliga nógv samband er við Chr. Matras, eins og bondini eru tótt millum hann og yngru yrkjararnar. Uppgerðin við undangonguyrkjararnar er ikki orðað við berum orðum, men kemur fram í umskrivningum, skeivari avskrivning og burturúrlegum, sum á ymsan hátt broyta tekstirnar hjá skaldsligu fedrunum. Hesar broytingarnar bera boð um eina uppgerð ella stundum beinleiðis avskeplan av tekstinum hjá undangonguyrkjaranum, og slíkar broytingar gera seg serliga galdandi í *Undir suðurstjørnum*, *Á ferð inn í eina óendaliga sögu* og *Rúm*. *Tårnet ved verdens ende* umskapar sitat av hámentanarligum slag og spælir við paratekstligar tilvísingarsíðir. Millumtekstligu viðurskiftini millum hana og *Veien til verdens ende* fara fram í frásagnarháttinum. *Tårnet ved verdens ende* er ein skaldsøga eftir høvundi, sum hevur lagt tey seks stigini hjá Harold Bloom aftur um seg. Hon hevur beint fyri øllum undangonguskaldsøgum og umfatar samstundis allar undanfarnar uppvakstrar-søgur, hon hevur valt sína egnu leið og stílar á tann hátt fyri framhaldi.

Millumtekstleikagreining verður stundum ákærd fyri at vera tilvildarlig og at loyva øllum møguligum privatum hugasambondum, assosiatíónum. Í hesum arbeiði hevur verið kannað, hvussu hvør av øðrum lærir á tann hátt, at eyðsýnd sitat í skaldsøgnum, sum stava úr øðrum tekstum, eru tikin fram og greind við atlit at hvussu tey standa í tí nýggja tekstumhvørvinum. Tað hevur víst seg, at orðalagið í sitatum í flestøllum før-

There are quotations crossing allusions to Faroese and foreign literature. Foreign literature is mostly evident in *Rúm* and *Undir suðurstjørnum*. In these two and *Á ferð inn í eina óendaliga sögu*, which settle with predecessor writing misreading it, it is clear that there is particularly close connection with Christian Matras, the same way connections are close between him and younger poets. The clash with predecessor authors is not expressed in so many words but brought out in paraphrase, incorrect copying and omissions which in different ways change the texts of the poetic fathers. These changes indicate a settlement or in some cases actual disfigurement of the predecessor's text, and such changes are particularly in evidence in *Undir suðurstjørnum*, *Á ferð inn í eina óendaliga sögu* and *Rúm*. *Tårnet ved verdens ende* rephrases quotations from high-brow literature playing with paratextual modes of reference. Intertextual relations between this book and *Veien til verdens ende* are present in the narrative technique. *Tårnet ved verdens ende* is a novel by an author who has transcended the six stages defined by Harold Bloom. It has disposed of all predecessor novels at the same time encompassing all previous growing-up stories. It has chosen its own path thus arranging the continuation.

Intertextual analysis is sometimes accused of being random allowing all sorts of private associations. The present work is an investigation of how authors learn one from the other: easily recognizable quotations in the novels originating in other texts

um er broytt. Tá ið broytingin er stór og talan kann vera um avlaging ella avskeplan er talan um at halda fyrri gjøldur, sum tá ið *Rúm* hevur “ein varligur dráttur í kynshár-um” í staðin fyrri “í tara”. Eru broytingarnar minni, er heldur talan um at læna orðingar og læra av undangonguskaldinum. Talan er heldur um álvarsemi, tá ið Jens Pauli Heinesen endurgevur eina søgu hjá Hans A. Djurhuus og síðani sigur hana lutvíst upp aftur, so hon hóskar til eitt tema í skaldsøguni. Talan er um hávirðing fyrri undangongutekstinum uttan nakra roynd at koma longri enn hann, sum kemur fram, tá ið sitat standa sum skjál og prógv, t.d. sum tíðarmynd sum í *Lívsins sumri* og *hvørt við sínar náðir*.

Bókmentasøguliga gongdin í Føroyum verður ofta borin saman við gongdina á evropeiska meginlandinum, og mett verður um líkleikar og munir í mun til hugtøk sum samstundisleika og ósamstundisleika. Aloftast verður føroyska gongdin skírd at halta eftir ta evropeisku ella beint fram at vera eftirbátur. Hetta er eitt normativt sjónarmið, sum byggir á eina hugmynd um, at tað finst ein grundleggjandi bókmentalig menningartilgongd. Bókmentasøga er konstruktión, og hon er aloftast bundin aftur at eini ávísari tjóð, har bókmentirnar hava ávísar, men ikki altíð tær somu uppgávurnar í tjóðarbyggingini.

Í roynd og veru er tað soleiðis, at vesturevropskar bókmentir hava nøkur víður skifti í felag, og líkleikarnir standast m.a. av sosialum, átrúnaðarligum, filosofiskum og politiskum rørslum, sum fara um londini. Rørslurnar spjaða hugsanirnar, men tær

have been identified and analysed with regard to their position in the new textual environment. It has become clear that in most cases the language in quotations has been changed. When the change is extensive and there may be a question of rephrasing or disfigurement, it is a case of mockery as in *Rúm* when “ein varligur dráttur í tara” from a poem by Chr. Matras becomes “ein varligur dráttur í kynshár-um”. If there are lesser changes, it is more likely a case of borrowing and learning from the predecessor author. There is seriousness involved when Jens Pauli Heinesen repeats a story by Hans A. Djurhuus, and then partly reproduces it so that it fits in with a theme in the novel. It is a question of respect for the predecessor text without trying to achieve more than it emerging when quotations are used as document and evidence, for example as an image of the period as in *Lívsins summar* and ...*hvørt við sínar náðir*.

The development in literary history in the Faroes Islands is often compared to the development on the European continent, and there is discussion about similarities and differences regarding concepts like simultaneity and non simultaneity. Most often the Faroese development is said to be lagging behind or even backward. This is a normative viewpoint based on the idea that a basic literary developmental process exists. Literary history is construction, and it is mostly connected to a certain nation where literature has certain, but not always the same, tasks in nation building. The fact of the matter is that West European lit-

fáa serligt skap í ymsu tjóðunum, m.a. av tí at liviumstøðurnar eru ymiskar. Átrúnaðarlígar og sosialar rørslur hava fest røtur í Føroyum á øðrvísi hátt enn aðrastaðni, tí at umstøðurnar frammanundan vóru soleiðis, at tær festa seg á henda hátt og ikki á onkran annan hátt. Somuleiðis fáa bókmentalígar rørslur og rák síni serligu føroysku snið. Í staðin fyri at brúka ein evropeiskan millumproportional til at máta støðuna í føroyskum bókmentum eftir, er vert at meta gondina sjálva.

Tað eru bert góð stórt hundrað ár síðani, at fólk av álvara fóru at yrkja á modernaðan hátt á føroyskum. Síðani tað hava føroyskar bókmentir gingið gjøgnum eina tilgongd, sum byrjar við yrkingum, sum tæntu einum mentanarpolitiskum endamáli: Tær fyrstu yrkingarnar, tær, sum vit kenna sum fosturlandsyrkingar, vóru brúksyrkingar: Tær vórðu sungnar á teimum nýggju fólkafundunum og lærdu í mongum førum fólk fosturlandsalsk. Lærandi innihaldið í fyrstu bókmentunum var týðningarmikið. *Bábelstornið* vísir, hvussu strevið fyri tjóðsskapi fer av leið, og seinni avdúka skaldsøgurnar ójavnar í samfelagnum, órættvísi og harðskap í barnauppalgingini og átrúnaðarlígan ørskap og ótollyndi.

Listfrøðilígar bókmentir, skaldskapur sum burtur av vil tað listarlíga, hava sítt fyrsta avgerandi umboð í J. H. O. Djurhuus, og leingi er tað yrkingin, sum dyrkar tað. Men eftir seinna heimsbardaga kemur ein annar listfrøðilígur dāmur í prosuna, fyrst av øllum í skaldsøguna, men eisini í stuttsøguna. Tann listfrøðilígi dāmurin vísir seg í teimum brotkendu søgunum um partar av lívinum hjá søgupersónunum.

erature has some common characteristics, and the similarities are due to for example social, religious, philosophical and political movements which sweep over the countries. The movements disperse ideas, but they develop special form in each nation, among other things because of different conditions of life. Religious and social movements have taken root in the Faroes in a manner different from other places because the preconditions were such that they took root this way and not some other way. Likewise literary movements and currents get their specific Faroese pattern. Instead of using a European mean proportional to measure the situation in Faroese literature, it is worthwhile to evaluate the development itself. It is not more than a hundred and twenty years since people really started writing modern poetry in Faroese. Since then Faroese literature has travelled through a process beginning with poems serving a cultural-political purpose: The first poems, the ones we know as patriotic songs were applied art: They were sung at the new people's meetings in many cases teaching people to love their country. The didactic contents of the first literature was important. *Bábels-tornið* by Regin í Líf shows us how the strife for nationality goes astray, and later novels reveal inequalities in society, injustices and violence in child rearing and religious fanaticism and intolerance.

Aesthetic literature, poetry which aims at pure art, has its first representative in J.H.O.Djurhuus, and for a long time it is the poem cultivating this aspect. But after

Hann ger seg galdandi í frásagnarligu tækunum, sum blanda fleiri frásagnarrøddir og frásagnartíðir. Og hesin listfrøðiligi dāmurin sæst í huginum til at endurnýta annan skaldskap, at sitera og samstundis broyta sitat hjá týðandi høvundum fyri á onkran hátt at siga nakað um og við tann undanfarna skaldskapin. Dúgliga endurtøkan av eldri skaldskapi hevur harafturat ta avleiðing, at tað er ikki so einfalt at tolka tekstirnar, tí verkini royna av øllum alvi sjálv at leggja tolkingina til rættis – sitatini beina í mongum førum tolkingina eina ávísa leið, soleiðis at hon vendir inn móti verkinum sjálvum.

the Second World War we see another aesthetic value in prose, firstly in the novel, but also in the short story. The aesthetic tone is visible in the fragmented stories about parts of the fictional characters' lives. It is evident in the narrative mode mixing several narrators' voices and narrative times. And this aesthetic tone is seen in the wish to recycle other literature, to quote and at the same time change quotations from important authors in order to somehow say something about and to the previous literature. Furthermore the extensive reproduction of older literature entails a more difficult task in interpreting the texts because the works try by all means to arrange the interpretation themselves – the quotations tend to direct the interpretation in a certain direction turning it inwards towards the work itself.

(Translated by Berljót av Skarði)

Betty Lómstein Pedersen: 2000.

Dissolution of Poorly Soluble Drugs in Gastrointestinal Fluids. Ph.D. thesis at Aarhus University